

Eldres rettigheter og muligheter

Eldreombud Anne-Lene E. Arnesen

Hva er et ombud?

Skal beskytte enkeltpersoners interesser og rettigheter i møte med offentlige myndigheter

Er uavhengig

Jobber på individ- og systemnivå

5 Arbeidsområde og oppgaver

Eldreombudet skal:

- Veilede og rådgi innbyggerne i enkeltsaker.
- Arbeide for at innbyggernes rettssikkerhet ivaretas i møte med Drammen kommune.
- Arbeide på systemnivå med de eldre interesser.
- Bidra inn i utviklingen av kommunens tjenestetilbud, både i lys av dagens og fremtidens generasjoner.
- Bidra til utarbeidelse av kommunens planverk ved å være et bindeledd mellom de eldres behov og kommunens prioriteringer.
- Bidra til at kommunen er i stand til å dekke innbyggernes behov fremover.
- Gi tilbakemelding til politiske og administrative myndigheter i Drammen om hvordan utviklingen rundt eldre i Drammenssamfunnet blir ivaretatt.
- Synliggjøre og informere om ombudsordningen.
- Være et viktig bindeledd mellom relevante aktører i Drammenssamfunnet.
- Jobbe aktivt med å styrke innbyggerinvolvering..

Alle over 65 regnes som eldre

.....og pårørende

**DRAMMEN
KOMMUNE**
- et godt sted å leve

Ombudets plass

- System, rettigheter og strukturer er komplisert
- Rettigheter er en liten del av helseutdanningene
- Knappe ressurser og plikt til forsvarlig tjenesteyting
- Klageinstanser og eksterne tilsyn fungerer ikke som før
- Kan være ressursbesparende for kommunen
- Er etterspurt og har høy tillit i befolkningen
- Kan redusere konfliktnivå og belastninger på begge sider
- Formidler erfaringer og opplevelser på en systematisk måte
- Gir innbyggere trygghet- fremsnakke det som fungerer bra 😊

Hva er en systemsak?

- Mange henvender seg om det samme
- Saken har en karakter som gir grunn til å tro at det gjelder mange selv om få tar kontakt.

Eksempel:

- Betaling for tjenester som er gratis
- Nedleggelse av sykehjem
- Lang saksbehandlingstid på søknader
- Uklar informasjon gir feil forventninger

Rettigheter i et folkehelseperspektiv

**DRAMMEN
KOMMUNE**
– et godt sted å leve

Manglende kjennskap til rettigheter skaper helseutfordringer

- Uro, engstelse og frykt
- Irritasjon
- Forvirring, sinne
- Tidstap
- Utmattelse
- Søvnløshet
- Oppgitthet
- Isolasjon
- Lite kapasitet til påfyll av energi og meningsfulle aktiviteter

**Å ha rett er ikke alltid det
samme som å få rett.....**

2,7 km Furten dagsturhytte

**DRAMMEN
KOMMUNE**
PRODUSET AV ASSEN PRODUSET

**DRAMMEN
KOMMUNE**
et godt sted å leve

Helsekompetanse

Forventning om at vi skal finne informasjon digitalt

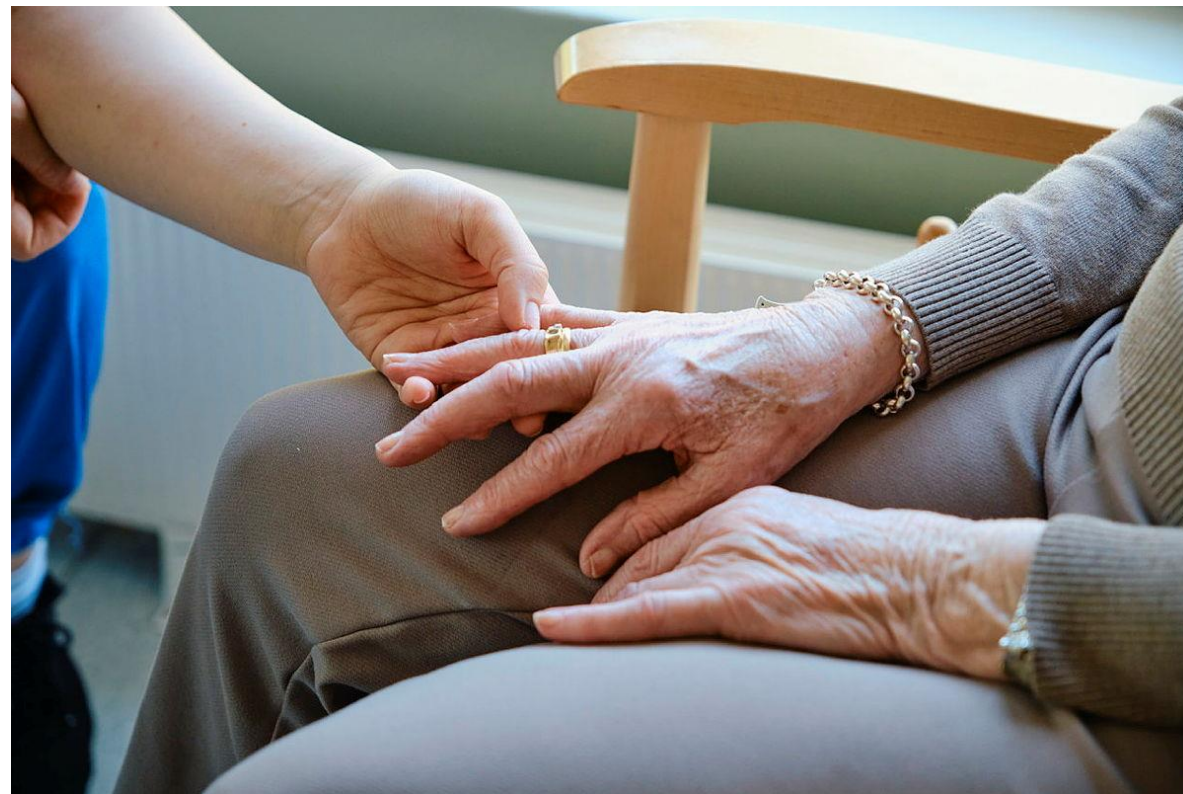
Den enkeltes ressurser, evner og forutsetninger er ulike

Dersom systemene vi manøvrerer i er komplekse, vil selv den mest kompetente personen ha lav helsekompetanse.

Eldre har samme rettigheter som andre

Pasient- og brukerrettighetsloven

§ 1-1. Formål

Lovens formål er å bidra til å sikre befolkningen lik tilgang på tjenester av god kvalitet ved å gi pasienter og brukere rettigheter overfor helse- og omsorgstjenesten.

Lovens bestemmelser skal bidra til å fremme tillitsforholdet mellom pasient og bruker og helse- og omsorgstjenesten, fremme sosial trygghet og ivareta respekten for den enkelte pasients og brukers liv, integritet og menneskeverd.

Spesielt for pårørende

§ 2-8. Tiltak ved særlig tyngende omsorgsoppgaver

De som har særlig tyngende omsorgsarbeid, kan kreve at den kommunale helse- og omsorgstjenesten treffer vedtak om at det skal settes i verk tiltak for å lette omsorgsbyrden og hva tiltakene i tilfelle skal bestå i.

Helse- og omsorgstjenesteloven

§ 1-1 Lovens formål

1. forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne,
2. fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer,
3. sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre,
4. sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud,
5. sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, sikre nødvendig opplæring av pasient, bruker og pårørende, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov,
6. sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet og
7. bidra til at ressursene utnyttes best mulig.

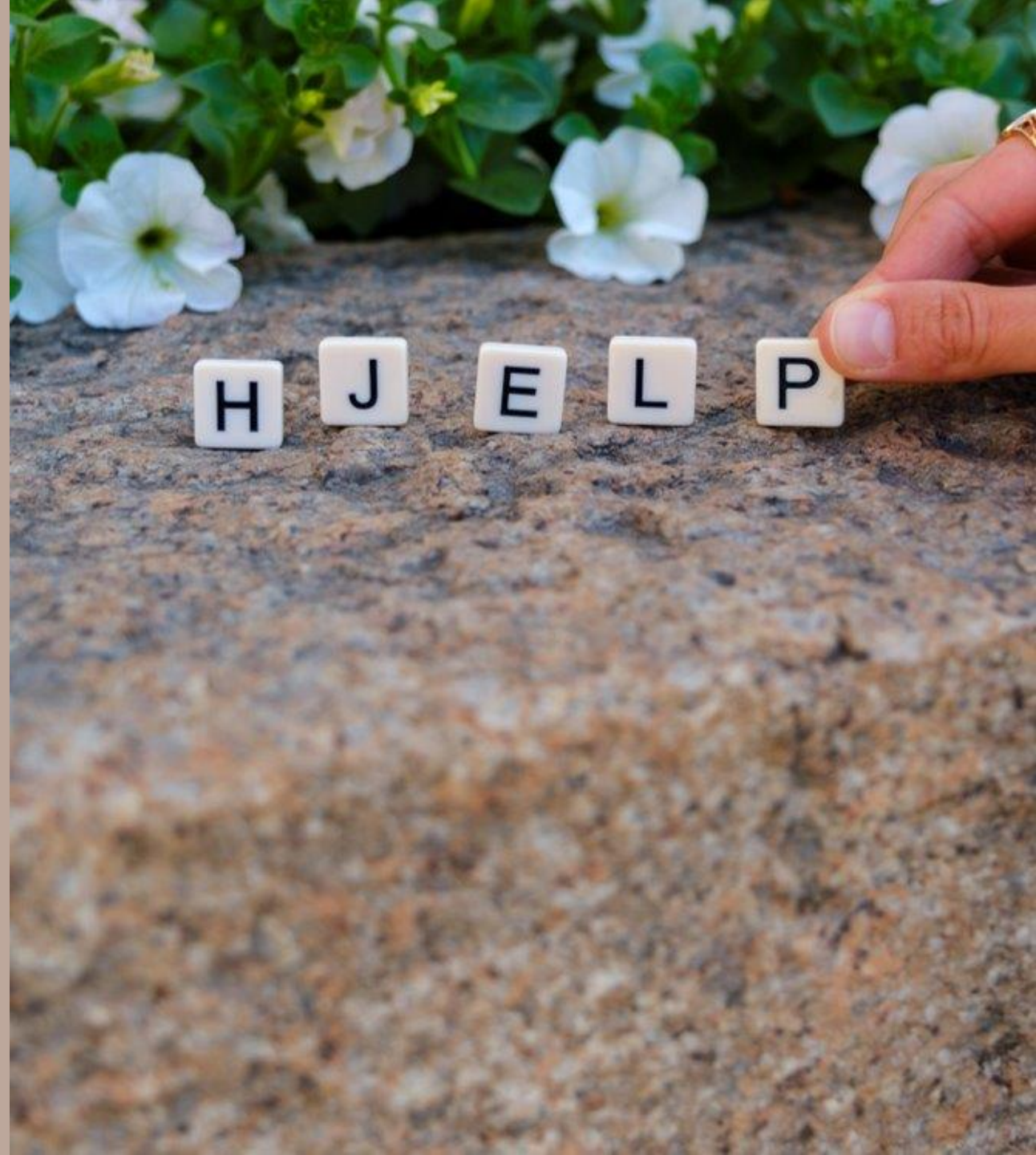
Verdighetsgarantien – forskrift om en verdig eldreomsorg

- Den enkelte skal så langt mulig ha et meningsfylt liv i tråd med sine individuelle behov.
 - Eldreomsorgen skal tilrettelegges slik at den bidrar til en verdig, trygg og meningsfull alderdom.
-
- En riktig og forsvarlig boform
 - Et variert og tilstrekkelig kosthold og hjelp ved måltider
 - Et mest mulig normalt liv, normal døgnrytme, kunne gå ut
 - Samtaler om eksistensielle spørsmål
 - Lindrende behandling og en verdig død
 - Å bevare eller øke muligheten til å fungere i hverdagen
 - Faglig oppfølging av lege og annet helsepersonell som gir kontinuitet
 - Enerom for de som bor i institusjon

Generelle rettigheter

- Rett til informasjon
- Medvirkning/ Rett til å bestemme
- Rett til å bli tatt på alvor og lyttet til
- Rett til å bli møtt med respekt
- Rett til å få svar på spørsmål
- Rett til kopi av journal
- Rett til riktig saksbehandling
- Rett til riktig helsehjelp og tjenester til riktig tid basert på behov
- Rett til forsvarlig helsehjelp og tjenester

**Hvem bestemmer hva som er
forsvarlig?**

- I utgangspunktet bruker en selv
- Det er knapphet på tjenester og derfor ikke fritt fram når det gjelder type og omfang.
- Kommunen har utredningsplikt når de vet om et mulig behov
- Søknader skal avgjøres i skriftlige vedtak – ikke avslås muntlig
- Samtykkekompetente kan si nei til tilbudene fra kommunen

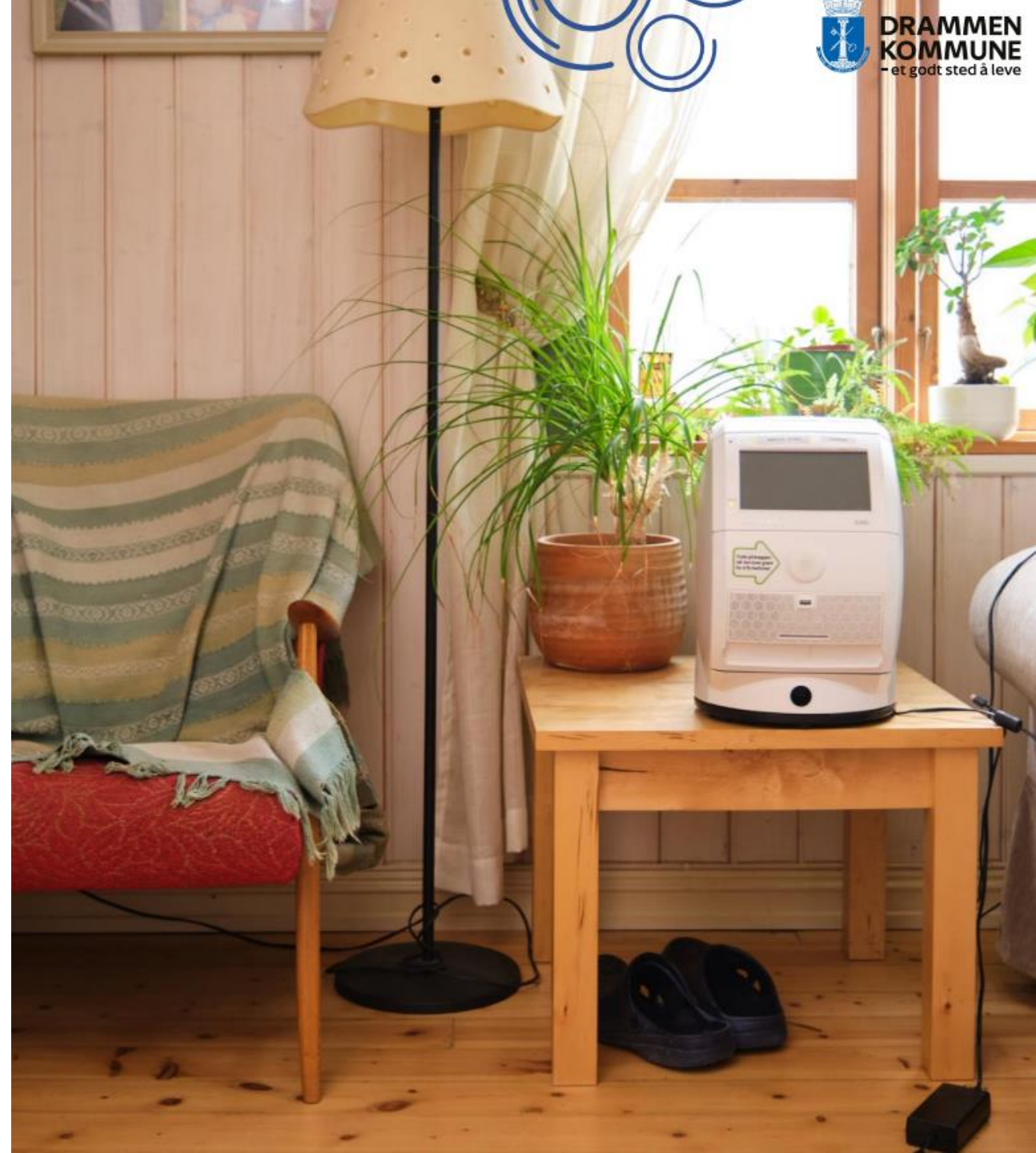
Pårørende har ikke omsorgsplikt for andre voksne.....

- Pårørende har **kun** rettigheter – ikke plikter –behøver ikke følge til legetimer, stå opp om natten, ha tilsyn hele dagen.....
- Mange utfører et omsorgsarbeid de verken ønsker eller orker
- Pårørende opplever at det blir tatt for gitt at de skal være en del av arbeidslaget rundt pasienten
- Moralsk plikt er noe annet enn juridisk plikt
- Kan i teorien reise bort fra hjemmet når du vil og bli borte så lenge du vil

Dette er *ikke* rettigheter

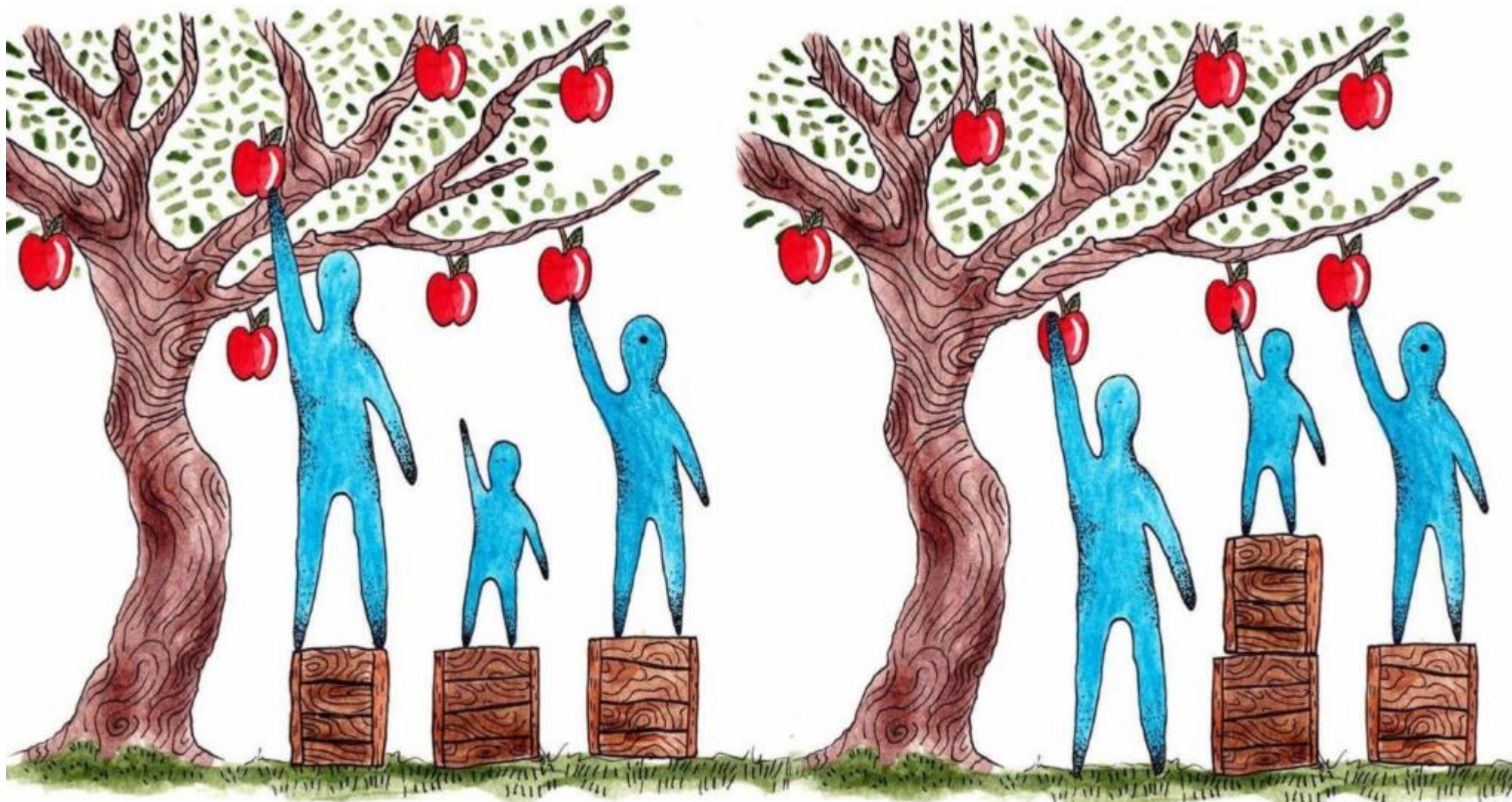
- Nekter å samtykke til flytting av bruker fra privat omsorgsinstitusjon til kommunal plass
- Nekter installasjon av hjelpemidler til pasienten i felles hjem
- Ønsker ikke å betale for korttidsopphold
- Vil velge sykehjem
- Transport
- Plass på lindrende enhet
- 1:1 bemanning på sykehjem
- Fastlege etter innflytting sykehjem
- Velge lege på sykehus

Retten til å klage

- Det er både riktig og viktig å klage om man ikke er fornøyd
- Klager får sjelden negative konsekvenser
- Ikke klag på alt mellom himmel og jord - noter ned over tid og lag en oppsummering av det viktigste
- Rettighetsklage (klagefrist)
- Kvalitetsklager (ingen frist)
- Be Statsforvalteren om tilsyn (normalt ikke lenger tilbake enn 1 år)

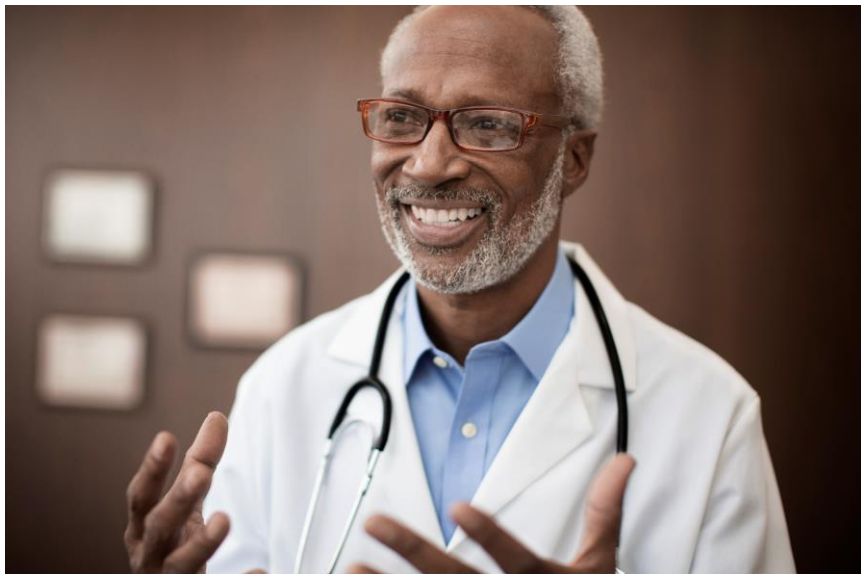
LIKHET

LIKEVERD

fb.com/balderillustrasjon

Et trehodet troll – fag, penger og jus

Har vi for mange rettigheter?

- Lovfestede rettigheter kan ikke endres uten lovendring
- Ved knappe ressurser er lovregulering ekstra viktig
- Uklart hvilke rettigheter noen mener må reduseres

«Hvad er det, som købes dyrt,
derefter utbydes gratis, og da
som oftest bliver vraget?

Det er erfaringen – de gamles
erfaring.

Hvis Adams og Evas børn havde
forstået at benytte deres
forældres erfaring, ville verden
have båret seg fornuftigt ad for
6000 år siden»

Karen Blixen – Syv fantastiske fortællinger, 1934

Seniorkraften i samfunnet

.....styrkes gjennom tydelig og lett tilgjengelig informasjon om rettigheter og muligheter

Bli klassevenn!

SØKER KLASSEVENNER: Flere skoler i kommunen vår starter opp et nytt prosjekt med klassevenner og trenger frivillige seniorer. På Svelvik ungdomsskole har de allerede en god klassevenn i Gunneveig Lein Eikmo (i midten av bildet).

Jeg føler at jeg faktisk gjør en forskjell og merker at elevene synes det er ålreit at jeg er der. Det er utrolig meningsfylt og det gir gode dager.

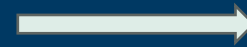
Gunnveig Lein Eikmo – klassevenn på Svelvik ungdomsskole

Kontakt oss!

- www.drammen.kommune.no - våre tjenester
- kommuneombudet@drammen.kommune.no
- Telefon 32 04 30 50 – kl. 9-15 man-fred

- eldreombudet@drammen.kommune.no
- Telefon 32 04 30 40 - kl 9-15 man-fred

Kontor i Drammen rådhus – det kan være lurt å avtale møte på forhånd 😊

**DRAMMEN
KOMMUNE**
– et godt sted å leve